

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

1668.

1. Brederlo, Bartholomaeus: De numero, quem Plato rebus p[ublicis] fatalem statuit.
2. Crancerus, Martinus Zacharias: De artis excellentia
3. Eckolus, Amatus: De jure statutatio vulgo statuto.
4. Eckolus, Amatus: De affectione juridica.
5. Eckolus, Amatus: De Publiciana.
6. Eckolus, Amatus: De jure sequelae. vulgo Folge oder Zug.
7. Heingius, Georgius: De thesauris.
8. Hekehus, Joh. Fried: De licito d[omi]ni, foemini oscula admittere
9. Locher, Tractius Albertus: De subscriptione
10. Meyerus, Jo. Ulricus: De questionibus.
11. Menckelius, W[ilhelmus]: De acquisitione originaria juris in personas.

1668

12. Maclius, Titius, fac. jur. proconcellarius & lechus 25
salutem / Programm, quo ad actum sollemnem Gottho 29
fusi Shurii, Martini Zachariae Cramerii et sequ. 25
invitat.
13. Nlyschus, Fridericus: De repressaliis 26
14. Romanus, Paulus Franciscus: De hueri - broiana 27
15. Romanus, Paulus Franciscus: De pactis
16. Romanus, Paulus Franciscus: De praescriptioni 28
bus.
17. Romanus, Paulus Franciscus: De cambis 29
18. Romanus, Paulus Franciscus: De dardanariis
19. Romanus, Paulus Franciscus: De venatione 30
20. Romanus, Paulus Franciscus: De calculo bineruae.
21. Romanus, Wilhelmus: De amore 31
22. Schacher, Christianus: De hereditate femineae 32
judicio.

1668

23. Schreyfleischer, Curus Saund: De induciis
24. Schreder, Hurian: De dominio eminente
25. Sreudentaerferus, Bartholomaeus Leonhardus: De esse-
curatione.
26. Sreudentaerfferus, Bartholomaeus Leonhardus:
De cessione bonorum.
27. Schreudentaerfferus, Bartholomaeus Leonhardus:
De usucapione pro herede.
28. Schreudentaerfferus, Bartholomaeus Leonhardus:
De iuribus
29. Schreudentaerfferus, Bartholomaeus Leonhardus:
De jure vasalli reali.
30. Schreudentaerfferus, Bartholomaeus Leonhardus:
De comminatione
31. Sreudentaerfferus, Bartholomaeus Leonhardus:
De confessione in judiciali.
32. Schreudentaerfferus, Hieronymus Tobias: De mortis
causa donationibus.

1688.

33. Schreindorfferus, Georgius Tablar : De compa-
sione obligationum.

34. Tellerus, Romanus : De obligatione fidei in
secundo.

PROCANCELLARIUS
TOBIAS MOEBIUS,
J. U. DOCTOR, FACUL-
TATIS JURIDICÆ ASSESSOR,
ET CURIÆ ELECTORALIS ET
DUCALIS PROVINCIALIS ADVO-
TUS ORDINARIUS.

Lecturis Salutem.

*De Theologicis, quæ in Corpore Juris
occurrunt.*

PROCANOCTELARIOS
LOLLASMOEBIUS
LLOPOTORFACTE
FATIS IURIDICE ASSessor
ET CURIAE DIRECTORIALIS ET
DIGNITATE PROHONORATO
DE ORIGINARIIS

Locus Salutem.

Vod Sol in Coelô, ra-

tio in homine, oculus in capite, gubernaculum in mari, auriga in curru, id Jurisprudencia est in Republicâ, & leges in societate civili. Nam ut Sole obscuratô tristissima nox diem opacat, ratione conturbatâ homo in domicilio suô exulat, oculô erutô caput, & totum corpus vacillat, gubernaculô rupto navis pericula naufragiorum singulis momentis expectat, iratô mari sortem cum usuris pensura, aurigâ excussô currus ad interitum curriculo currit: sic jure, legibusq; ex hominum societatibus depulsis, & valere jussis, ut ipsæ tandem pessum eant, Imperia, atqve Respublicæ corruant, dissipentur, aut in spoliaria generis humani degenerent, necesse est. Regina itaq; hominum, & omnium, quæ cælo terraqve continentur, Imperatrix Augustissima, Diva Numinis æterni Vicaria, Justitiæ internuncia, & Interpres est Jurisprudencia. Hinc Jurisperitos non lingua venalis, non parasitus venter, non plausus sportulâ redemptus, sed ipsa Lex à vulgô segregat, & ingenti honoris incremento auctos Clarissimorum Virorum numero inserit. Nominis hujus is respectus, ea amplitudo est, ut non solum cum Pedario Senatore, sed & cum Curuli nobis sit commune. Nulla enim potestas reperitur, nullum Imperium, quod non Clarissimi nominis ambitu contineatur. Ædilis, Prætor, Præfectus, Consul, Pro Consul, & si qui alii Majores Magistratus, Clarissimi Ordinis Viri sunt. Cum his felici societate Jurisperiti jungimur, ac licet Imperii exor-

tes, ordinis tamen consortio gaudemus. Quam ringit Regulus
ille cerdonum? Ego, inquit, plus possideo quam decem togati;
intra mea rura milvi fatigantur, agrique modus vix ipsi Villico
fatis notus est. Expectent ergo Togati; Me antesignare,
Me thoro meliore fulciri decet. Sed quis oculus mentem tibi
fascinat? Non hic fortunæ, sed virtutis certamen cernitur. Te,
quia virtute cares, à præmiis virtutis leges arcent, & edictum
theatrale in extremâ cavea spectare jubet. Non tu Cornelias,
non Visellias leges times? Quid, cum ex retrimenti Romuli
sis, per dolum & fraudem in alienum ordinem irrepere satagis?
Quid tibi cum Scævola? quid cum Cascellio? cur Trebatii es
molestus? spectant hi in ipsâ orchestrâ, nec quisquam suscita-
torem timet. Meruerunt enim in podio locum magnâ virtu-
te, & infracto labori cessit in theatrô spectandi prærogativa. Et
sanè si honor virtutis præmium est; & ubi ingentia in Rempu-
blicam merita sunt, ibi dignitatis apex esse debet, quis Jurisperi-
tis potest anteferri? Jus enim Justinianum promittit suis cul-
toribus divinarum atq; humanarum rerum notitiam, justis atq;ve
injustis scientiam, non vulgarem prudentiam, nec politicam spe-
cialiam; sed talem, cui partes Reipublicæ administrandæ tuto
committantur; nempe postquam in ipsa rerum tritura se eru-
ditos νόμος, καὶ πείρα Nov. 82. præf. ostenderint, ut Juris non tan-
tum verba norint, sed mentem etiam, atq; intellectum. l. 17. ff. de LL.
quem non solum in thesi cognoverint, sed & in hypothesi pru-
denter applicare allaboraverint. Sic enim ipse Cicero lib. 1. de
Orat. Jurisconsultum definit: virum bonum, legum, & morum
non simpliciter peritum (quomodo quemlibet Civem leges nos-
se oportet, l. 9. C. de LL. l. 12. C. de Juris & facti ignorantia) sed ad agen-
dum, cavendum, atq;ve respondendum. Nec enim boni, & æqui
tantum notitiam profiteri, sed & actu ipso æquum ab iniquo se-
parare, licitumq;ve ab illicito discernere eum oportet, qui no-
men sacerdotis Juris cupiat tueri. Siquidem, ut apud Theolo-
gos alia est scientia communis & popularis, quam Augustinus
lib. 4.

lib. 4. de Trinitate cap. 1. vocat ejus, quod homo credere debeat, alia est accurata ejus, quemadmodum hoc fiat; Ita apud JurisConsultos aliud est scire τὸ ὅτι, quid superiores sanciverunt; quæ scientia à quolibet cive exigitur. d. l. 12. C. de Jur. & facti ignorantia; aliud verò est insuper nosse τὸ διότι, l. 2. §. ult. ff. quis ord. in bon. possess. serv. Et cum statim in frontispiciò Institutionum, & Digestorum Jurisprudentiæ definitio occurrat, quæ non humanarum tantum rerum, sed & divinarum notitia dicitur, ergo illam ipsam, quantum ad Justis, injustisq; cognitionem sufficit, Nomothetæ studiosis tradere debent. Quâ in parte cautè accipiendum existimo Cujacii nostri hypomnema, quod in oratione de confessione, ubi scilicet scenæ suæ inservire cogebatur, protulit, statuens Jurisperitum, ut quemlibet alium de populò, implicatam tantum, & involutam habere debere divinarum rerum notitiam, non explicatam & enucleatam, quam sibi meritò vindicant Theologi. Quamvis enim amplior his notitia meritò relinquenda sit: attamen JurisConsultis, si Jurisprudentes dici, & quid circa res divinas justè agatur, dijudicare velint, omni studiò enucleata investiganda. Briffonius lib. 4. select. antiq. cap. 16. Idem velle videtur Justinianus in Nov. 30. c. 9. §. 1. pref. & Nov. 113. c. 1. Justitiam & Jurisprudentiam eo nomine vel imprimis laudat, nihilque tam studiosum in omnibus rebus asserit inveniri, quam legum auctoritatem, quia divinas & humanas res benè disponat, & omnem iniquitatem expellat. Hinc non planè irritò conatu laborasse mihi visi sunt, qui convenientiam, quantum quidem materiæ qualitas admittit, literarum sacrarum cum jure humano, & philosophiâ practicâ quæsierunt, & ita omnibus modis suam professionem propiùs ad Majestatem juris Divini transferre, & sic simul uno labore in ambobus se exercere, & quod in proverbio dicitur, unâ fidiâ duos dealbare parietes laborarunt, quâ intentione superioribus annis de Theologiâ Juridicâ tractatus Maximiliani Sandæi, Epitome Jurisprudentiæ Christianæ Conradi Heresbachii, & Pauli Windeckii de Theologia JurisCon-

sultorum libri duo in lucem prodierunt. In specie tentarunt collationem Juris Mosaici, & Romani Petrus Pithæus (aut potius alius vetus scriptor Licinius Ruffinus, ut putant Freherus *lib. 1. parerg.* & ita eum allegat Rittershusius *in Comment. ad l. 12. tabul. pag. 68. & 213.*) post Pithæum idem conatus est Guilielmus Velvod, & Theodorus Beza. Post hos collationem instituit Lælius Manzinus, & ante illum Franciscus Raguel, Abraham Saurius, ejusq; filius Conrad Gerhardus, idemqve Alstedius in Encyclopædia. Convenientiam etiam legum græcarum Solonis, Draconis, & Romuli ex 12. Tabulis cum jure divinô instituit Pandolphus Pratejus. Ethicam, & Politicam Christianam scripsit Lambertus Danæus, Otto Casmannus, & Johan Adolphus Scribonius, & nuper Politicam Christianam edidit Carolus Scribanus Lovaniensium Professor, ut & Johannes Angelus à Werdenhagen. Cæterum, ut rectè intelligar, mens & scopus meus eò non collimat, ejusmodi harmoniam Juris divini & humani quærare, quæ nullo modo vacillet: sed potius, quemadmodum Juris Consulti, si jura Cæsarea nocturnâ, diurnâqve manu versantur, non malè agunt, aut horas inutiliter collocant, si & ea privata operâ extrahant, quæ ad velificationem Juris Divini & illustrandos locos Theologicos faciunt, planè tali, & eòdem modò, quò alias Theologi in Philosophorum vireta secedunt, & quid ibi proficuum, & non nociturum, seligendo pulpitis suis Theologicis includunt. Hinc Imperator non tantum ad sacra provocat, *Nov. 8. in pref.* circa finem, sed & Pontifex quandoque legem divinam allegare solet, *cap. 27. X. de Elect.* Nec immeritò, quia autoritas Cæsaris, ac Pontificis Sacræ Scripturæ cedere debet. *Mascard. de prob. concl. 191. n. 10.* Quàm peritum in Jure Divinô oporteat esse Juris Consultum, primus liber Codicis Justiniani, & Theodosiani *lib. 16.* aliæq; studii nostri innumerae sanctiones satis superq; evincunt. Jus Pontificium, quod magnam Theologiæ partem continet, jure nostrum est, & ex eò eluemus Juris Utriusq; Doctores. Universum Jus Ecclesiasticum,

cum, seu sacrum nostræ est scientiæ objectum. Apud Româ-
nos itidem conjuncta, olim fuit scientia divini, & humani juris
l. 1. §. 2. ff. de Justitia & Jure, & nullus in pretiô habitus fuit Juris-
Consultus, omnia qvi non divina, & humana simul cognitione
fuisset complexus. *Don. lib. 2. comment. & ibi Hillig. cap. 4. Gothofr.*
ad l. 10. ff. de Justitia & Jur. unde Valerius Maximus *l. 8. c. 8.* Scæ-
volam benè, ac diu jura civium, & ceremonias Deorum ordinaf-
se scribit. Attejus quoque Capito fuit Juris Divini, & humani
scientissimus, teste Tacito *lib. 3. Annal.* Præterea testatur Taci-
tus *5. Annal.* Coccejum Nervam fuisse Utriusq; Juris scientem.
Barn. Brisson. *lib. 4. antiq. Jur. cap. 16.* & Vellejus Paterculus Do-
mitium Scævolam Divini humaniqve Juris auctorem celeberrim-
um nominat. Et cum religio sit rerum publicarum vinculum,
fulcrum & fundamentum, prout docet Grotius *lib. 2. de Jur. Belli*
& Pacis cap. 2. §. 44. coagulum item omnis societatis, & funda-
mentum legislationis, utiq; is valdè peccaverit tum in commoda
publica, tum in Majestatem Imperantis, qvi eam in alterius, qvam
Imperantis tutelam collocaverit. Utiqve cui salutis publicæ
summa commissa est, ei quoque convenit committere illa, sine
qvibus salus Reipublicæ non potest procurari. Arnis. *lib. 2. de Jur.*
Majestatis cap. 6. n. 4. Sed dum rectè hæc ita traduntur, facesunt
negotium alii, & partim in excessu, partim in defectu errant.
Matthæus Stephani *in interpretat. Cod.* statuit, per Res Divinas in
l. 10. §. 2. ff. de Just. & Jur. non intelligi Theologiam, aut Doctri-
nam de Deo veram, & sacris literis conformem, cum horum ver-
borum autor sit Ulpianus Christianorum hostis infensissimus; &
hòc modò omnia vana, & irrita essent, quæ hæctenus in medium
allata, quod ante illum Borchold etiam in præfatione primâ ad
Institutiones oppugnavit. Sed respondeò, res divinas diversò
modò intelligendas, vel qvatenus scilicet sub mandatum Magi-
stratûs cadunt, vel qvatenus in docendo consistunt. Regimen
enim rerum sacrarum aliud est cum Imperiò conjunctum, aliud
sine Imperiò voce, & solitudine Pastoralis expeditur. Illud est
Impe-

Imperatorum, Regum, Principum, Statuum, & qui ab his pendent, atqve constituuntur, Magistratum. Hoc verò Episcoporum, qui ideò potentiam, & Imperium habentibus opponuntur. Pastores sunt constituti ad docendum, non ad Imperandum; *ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὅθεν ἐστὶν αὐθεντία.* Regimen illud potestas civilis, hoc Ministerium Ecclesiasticum dicitur. Dum autem dicimus, quod Imperatores, & alii Principes de rebus Ecclesiasticis edicere possint, consilium Sacerdotum nequaquam excludimus, sed supponimus exemplo *l. 6. C. de SS. Ecclesiis* & *l. 8. C. de LL.* Theologia etiam in Jure nunquam dogmaticè consideratur; sed *ἡγεμονικῶς, καὶ διοικητικῶς*, administrativè, quatenus Principes res divinas decretis suis coli, doceri, hòc vel illò modò tractari faciunt, seu secundum materiale, quod multis scientiis commune esse potest. Vel res divinæ in jure tractantur, quatenus de iis proposita *νομοθετικῶς* loquuntur. Atqui hòc modò in Theologiâ de rebus divinis non agitur; sed formaliter. Ergò Juris Consultus de rebus Divinis tractat, non ut Theologus, qui sacras literas ad Institutionem Christianam, ut piè erga Deum, justà erga proximum, castè erga nosmetipsos vivamus: Juris Consultus verò de iis per legislationem, & mandatum politicum. Unde si Theologiam legislatricem ex jure nostro eliminare vellemus, dicendum esset, Justinianum de Sancta Trinitate, Incarnatione, Passione, Resurrectione, & Ascensione Jesu Christi, ut & Spiritu Sancto non rectè, & Christianè statuisse, & leges illas malo exemplo Codici infertas fuisse, quod nemo sanus dixerit. Pertinet eodem Epistola Theodosii ad Cyrillum, ubi ait, Cæsarei esse muneris, curare, ut non solum pacificè, sed & piè subditi vivant. Nec prætereundum pronunciatum Demetrii Chomadeni, quod habetur lib. 5. Juris Canonici Græco-Romani, Resp. 2. ubi Imperator introducit tanquam communis Ecclesiarum *ἐπισημοτάτης*, qui synodalibus præsideat sententiis, & robur illis indulgeat, Ecclesiasticos ordines componat. Et paulò post scribit; solo sacrorum mysteriorum Ministerio exce-

pto,

pto, cætera pontificalia jura exactè Imperatorem repræsentare, subditqve rationem, qvia unctus Domini sit, qvisqvis pro tempore imperio præsit. Hinc omnes Imperatores longo ordine à Constantino usqve ad Justinianum de rebus sacris edixisse, & jura nostra, & historiæ faciunt testatum, nec Papicolæ cordatiores audent diffiteri, ut ex Pagnino Gaudentio libro de *Justiniani seculi moribus cap. 4. pag. 5.* patet. Nulla igitur est disciplina, qvæ utrasqve res, divinas & humanas, benè disponit, & ab utrisqve omnem expellit iniquitatem, nisi Jurisprudencia. Theologia quidem propositis æternæ vitæ præmiis, & æternarum pœnarum minis eò tendit, ut homines ex laqueis Satanæ ad salutem perducatur æternam, docet pietatem sectandam, docet potentiam, docet Dei effectum paternum, docet alia ad evitandam pœnam æternam necessaria. Sed, qvæ hîc est hominum malitia, & perversitas, pauci sunt, qui pia monita seqvuntur. Itaqve opus est Jurisprudenciâ, qvæ peccata adversus cultum Dei commissa legibus vindicet, imperet, qvæ bona, prohibeat, qvæ mala, promulgeat leges ex Codice divino depromptas, unum Deum religiosè colito, Deos alienos non habeto, eum solum timeto. Et cum Imperator Justinianus in hoc titulo de summa Trinitate sit verè Catholicus mirari subit cur Alciatus *ad l. 1. C. de summa Trinitate* putet, eum utpote in Græcorum Ecclesia educatum statuisse in *l. 2. C. de Summa Trinitate*, quod Spiritus Sanctus ex Patre, & Filio simul non procedat, sed ex Patre tantum. Attamen hoc ex verbis *d. l.* non potest demonstrari. Nam positione personæ Patris non excluditur Filius, sed potius comprehenditur. Spiritum enim Sanctum, secundum Verbum Dei, & speramus & accipimus à Deo Patre & Filio. Cui responsioni adstipulatur Julius Pacius in *Methodo, de Summâ Trinitate*, & Gothofredus, qui dicit in *d. l. 2.* non de processione Spiritûs Sancti; sed saltem innui, à summo rerum parente sperari, & accipi Spiritum Sanctum, ubi tamen Filius non excludatur. Rectè tamen monet Cujacius, verbum sperare in *d. l. 2. c.* interpretandum pro credere, id quod ex *l. 5. & 6.*

B

C. d. l.

c. d. l. probat, ubi in Græco legitur, *περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος*, quod latinè de fide, quæ in nobis est, quæ sit recta Christianorum fides, vel quæ fidei nostræ sunt: & in l. 3. §. 3. C. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt, *διδόμενης αὐτοῖς ἐλπίδος*, quod latinè versum, data eis fiducia. Et quod Justinianus fuerit concors nobiscum in hac sententia contra Græcos, ex edictò ejus de fide orthodoxâ s. *confitemur &c.* patet; ipsum scilicet Spiritum Sanctum procedere ex Patre & Filio, ut habet Canon Concilii Constantinopolitani, quod Concilium probavit. Nov. 131. ubi quatuor illorum Synodorum, Nicenæ, Constantinopolitanæ, Ephesinæ, & Chalcedonensis dogmata, sicut leges observari voluit, vide l. 4. l. 12. §. 1. C. de SS. Ecclesiis, unde constat Imperatorem nostrum Justinianum sacra dogmata in Articulo de SS. Trinitate piè & Christianè leges sancivisse. In sacris autem, circa quæ summa potestas versetur, dispiciendum. & Nov. 6. in principio dicit; Nos igitur maximam habemus sollicitudinem circa vera Dei dogmata, & circa Sacerdotum honestatem. Vera autem Dei dogmata docet Imperator, dum agit de fide Catholica, & cæteris fidei Catholicæ articulis, in symbolis œcumenicis comprehensis Tr. T. C. de Summâ Trinitate, ubi approbat dum demum Pontificum Romanorum fidem, si secundum Apostolicam, Evangelicamque doctrinam credant, & Nov. 7. cap. 11. docetur, *λειτουργίαν* etiamnum Justiniani tempore lectione Scripturæ, & exhibitione communionis citra ullam superstitionem, aut sacrficationem peractam fuisse, ut testatur ibidem Cujacius & Gothofredus. Docet porro Imperator Justinianus in l. 4. & Rub. C. de Summâ Trinit. pacem & tranquillitatem, Ecclesiæ tuendam esse, & ut nemo de fide Catholica publicè contendere (subaudi turbis coadunatis) id est, tumultuosè audeat, & ex Codice Theodosiano Tit. de his, qui de Religione contendunt. lib. 16. Tit. 4. quod etiam ex Centuriâ Magdeburgensi in pref. cent. 6. & 7. videre licet. Agitur etiam de rebus sacris, & religiosis §. 8. Instit. de rerum Divis. & Tit. Tot. ff. & C. de religiosis. Item de Ecclesiis Sacrosanctis & Cod. Theodos. lib. 16. Tit. 2. de Episcopis & Clericis, ubi
ex

ex l. 16. & 24. Cod. Just. de Sacrosanctis Ecclesiis notandum, Patriarchæ Constantinopolitano τὰ πρῶτα τῆς τιμῆς, nempe πρῶτοκαθεδρίας, seu primam sessionem in Conciliis propter magnitudinem & celebritatem Novæ Romæ Urbis Constantinopolitanæ concessam fuisse, quod Imperator Justinianus in l. 24. C. d. tit. his verbis denuò repetit: Constantinopolitana Ecclesia omnium aliarum caput est, quod & videre licet ex l. 6. C. de Sacrosanctis Ecclesiis. quamvis ex l. 8. C. de Summâ Trinitate, & Nov. 132. cap. 2. contrarium appareat, quas leges Fachin. lib. 8. controu. cap. 1. ita conciliat, ut Patriarchæ Constantinopolitanus Ecclesiarum omnium caput sit, quæ in universo sunt Tractu Constantinopolitanô, utpote, in quibus Pontifex sedis Apostolicæ Romanæ locum non obtinet, quod videmus etiam ex l. 45. Cod. Theod. de Episcop. Eccl. & Clericis, & ibidem Jacobo Gothofredo, ex quibus tamen patet, Pontifici Romano vel Patriarchæ Constantinopolitano nullam προεδρίαν, vel præfidentiam, quæ solis Imperatoribus reservata, concessam; Primam tamen sessionem postea Papa in Conciliis impetravit. Et quod Africanæ & transmarinæ Ecclesiæ Papæ nunquam subiectæ fuerint, ex Epistola Concilii Carthaginensis Sexti patet, quam scripserunt ad Cœlestinum Papam, quæ Epistola habetur Cent. 5. Magdeburg. cap. 9. Et cum ex legibus Romanis aperte pateat, hanc πρῶτοκαθεδρίαν ob Urbis Romanæ splendorem Pontificibus Romanis concessam fuisse, in fumum abit, quod Jure Divino primatus aliquis fuerit ipsis concessus, quod Papa tamen in l. hypobolimæa 8. C. de Summâ Trinitat. ex edicto Christi, pasce oves meas, Tu es Petrus &c. elicere pueriliter satagit, quod benè pensiculans Hadrianus Papa cum universâ Synodo potestatem eligendi Pontificem, & ordinandi Apostolicam sedem Carolo Magno Imperatori ultrò concessit, Can. Hadrianus 22. Dist. 63. Cujus exemplum secutus Leo Papa, Ottoni Magno eandem potestatem concessit, Can. in Synod. 23. dictâ distinct. Hinc & Canon multi 12. Dist. 40. habetur; Quicumque desideraverit Primatum in terrâ, inveniat confusionem in Cœlô, nec inter ser-

vos Christi computabitur, qui de primatu tractaverit. Ulterius videre licet, quod de rebus, & Personis Ecclesiasticis in jure nostro tractandum ex Tit. de Episcopis & Clericis, & Episcopali audientia, ubi Doctores tradunt, nullam Clericis Jurisdictionem à seculari potestate transcriptam fuisse: Et primitivæ Ecclesiæ Doctores tantum Christianæ Religionis informatione populum excoluisse: Havemann in *Tract. de Jure Episcopali*, Tit. 2. §. 6. Postea tanquam arbitros controversias terminasse. l. 7. 8. 29. §. 4. *Cod. de Episcop. aud.* Porro tractatur de hæreticis. l. 2. §. 1. *Cod. de hered. Nov. 109. de Manichæis, Samaritanis. l. 5. 17. & 18. d. Tit. c. Ne sanctum baptisma iteretur.* Item Tit. 8. *Nemini licere signum Salvatoris Christi humi, vel in marmore, aut insculpere vel pingere.* Item agitur Tit. 8. *de Judæis & Cælicolis* Tit. 9. *Item de securitate eorum, qui ad Ecclesias fugiunt.* Tit. 12. *in Codice Theodosiano lib. 16. Tit. 5. agitur de Aetionis, vel Aerianis, de Apollinarianis seu Apollinariis, de Apotactis, Arianis, qui & Porphyriani dicti, Ascodrogitis, vel Tuscodrocitis, Audianis, Borborianis, Donatistis, qui & Montenses dicti, Encratitis, Euthysiaistis, Euchitis, Eunomianis, Fotinianis, Trigibus, Hydroparastatis, Macedonianis, Marcellianis, Marcianistis, Meletianis, Messalianis, Montanistis, Nestorianis, Novatianis, Paulianis, Pepuzitis, Pneumatomachis, Porphyrianis, Priscillianistis, Protopaschitis, Sabbatianis, Saccoferis, Valentinianis & aliis.* Ita de Sacrosanctarum Scripturarum versione optimâ ejusque licitò usu legem tulit Justinianus *Nov. 146. cap. 1.* ubi Aquilæ versionem latinam admittendam suadet, reliquas verò excludit, de harum lectione dicit idem *Nov. 133. cap. 2.* posse nimirum quemlibet animam suam eadem corrigere, & rigare tradit quacunq; lingvâ legi posse, quæ sit nota Auditoribus. Qui textus licet de Monachis loquuntur, ratione tamen generali omnes omninò homines correctione eâ indigentes stringit. Confer *Nov. 7. cap. 11. & Nov. 58. 123. cap. 8.* De nuptiis Episcoporum agitur *Nov. 6. cap. 7. & Nov. 13. cap. 7.* ubi dicitur, illum admitti debere, qui habuit uxorem ex virginitate; Ex Codicis verò Theodosiani l. 9. de
Eipsc.

Episc. Eccles. & Cler. patet, Constantii seculô Clericos fuisse conju-
gatos, nec matrimonium impedimento fuisse Clericatu, quod
etiam ex ipsô Jure Canonico *can. 3. 4. 11. dist. 30. & can. 8. dist. 31. & ex
Canone Sanctorum Apostolorum 5. videre licet. Et fatetur Innocen-
tius III. cap. 6. X. de Cleric. conjug. Ecclesiam Græcam votum con-
tinentiæ non admisisse. Refutatur etiam Justinianus ab Impe-
ratore Leone, Nov. 283. Idem agitur de cœmeteriis & sepulturis
Tot. Tit. C. de Religiosis & sumpt. funerum, de cura educationis, & Insti-
tutionis in Scholis & Ecclesiis. Nov. 5. cap. 3. de Institutione &
conservatione Scholarum Tot. Tit. C. de studiis liberalibus urbis Roma &
Constantinopoleos. De Vocatione Ministrorum Ecclesiæ. l. 31. C. de
Episc. & Cler. l. 42. C. dicto Tit. ubi notandum, nec Pontificum Ele-
ctionem substituisse, nisi autoritas Cæsaris, vel Exarchi accessis-
set. *can. 21. cum seqvi. dist. 63. cap. 2. X. de Major. & obed. De Papâ Ro-
manô, & Patriarchâ Constantinopolitanô agitur. Nov. 123. cap. 5.
l. 8. C. de Summâ Trinit. l. 24. C. de SS. Ecclesiis Nov. 131. c. 2. & seq. ex qui-
bus licet videre, quod Pontifex fuerit subditus Imperatoris. Qui
enim controversiam $\pi\rho\upsilon\delta\epsilon\iota\alpha\varsigma$ determinat, & quidem per mo-
dum legis, illum oportet utiqve superiorem esse contendenti-
bus, & potestatem in eosdem habere. De Cardinalibus nihil
habetur, quia demum seculô X. innotuerunt Gothofredus ad
l. 6. C. de Episcopali audientiâ De Patriarchis Nov. 58. 123. cap. 9. & seq.
De ArchiEpiscopis Nov. 129. De Accusatione Cler. Nov. 123. cap. 2.
De Degradatione Nov. 42. in præf. De Conciliis & Synodis l. 47.
§. 4. l. 8. §. 3. C. de Summâ Trinit. l. 3. C. de Hereticis Nov. 42. in præf. Nov. 123.
c. 18. Nov. 131. cap. 1. & 10. ubi potestas Concilia indicendi Imperatori
soli competit. Quod etiam Libertinismus & Adiaphoria, seu
confusio Religionum & Syncretismus in Republicâ non sit te-
nendus, sed profligandus patet ex l. 1. & seq. C. de Summâ Trinit. Ibi
cunctos populos volumus in tali Religione &c. reliquos ve-
rò &c. Error enim, cui non resistitur, approbatur. *can. 5. Dist. 83. &c.*
Docent hoc latius Doctores ad Tit. C. de Summâ Trinitate. Sic secu-
lô Constantis II. cum Imperator ille in gratiam Monotheleta-**

rum edictō proposuisset, quod peculiari nomine typum nomi-
nabat, in quo jubebat utramque partem & orthodoxorum &
heterodoxorum de voluntate in Christō tacere, Consilium Eccle-
siasticum intercessit & typum hunc Impium damnavit, teste Ba-
roniō in *annō 648. pag. 431. §. 1. & seq.* Sed omnia, quæ jura no-
stra de rebus divinis & sacris tractant, ut jam in medium produ-
cantur, pagellarum angustia non patitur. Curam enim Magistra-
tus Politici, in omnia & super omnes porrigi, ex jure nostrō no-
tissimum est. Sed quorsum ista? Horsum nimirum, ut cuivis
pateat, divam Themidem, Jurisprudenciam nostram, magnam
convenientiam cum Sacrosanctâ Theologiâ habere, & quod Ju-
risperitus, cum multa Theologica in Jure nostrō tractentur, abs-
que scientiâ Theologicâ in jure feliciter progredi non possit, &
ambas istas scientias divinarum & humanarum rerum, hoc est,
religionem & Justitiam, duas esse sorores gemellas tam ardenti
amore se mutuò complectentes, ut ambo simul vivant, simul mo-
riantur, & qui unam petit, alteram quoque invadat, quique unam
moveret, ac concutit, alteram quoque labefactet, necesse sit. Hinc
Lutherus non semel neque tralatitiè hoc scriptis suis insertum vo-
luit; nullum verum Jurisconsultum se existimare, qui non si-
mul sit Theologus, hoc est Juris divini æquè amans, peritusque ac
Civilis. Cum Igitur Licentiati

G O T H O F R E D U S S T R A U S ,
V Vittebergensis.

M A R T I N U S Z A C H A R I A S C R A M E R ,
Northufanus.

J O A C H I M U S A L B E R T U S L O C H E R ,
Lipsiensis.

Jo-

JOHANNES ULRICUS MAYER,

Lipſienſis.

VVILHELMUS ROMANUS,

Lichtenſteinſis.

Tales in Jurisprudencia, quæ divinarum, & humanarum rerum ſcientia eſt, ad ſeveram normam explorati, digni reperti fuerint, quibus poſt gradum Licentiati impetratum jam ſupremus in utrôq; Jure gradus conferatur, fini huic ea authoritate, quam per

Reverendiſſimi, Sereniſſimi, Ce-
leſtiſſimiq; Principis ac Domini, Do-
MINI CHRISTIANI, Ducis Saxoniae, Ju-
liae, Cliviae, ac Montium, Poſtulati
Adminiſtratoris Episcopatus Mar-
tisburgenſis, Landgravii Thuringiae,
Marchionis Miſniae, ac utriusq;
Luſatiae, Comitum, Marcae, & Ra-
venſpurgi, Dynaſtæ in Raven-
ſtein, Cancellarii hujus Academiae,
ac Domini noſtri Clementiſſimi

gra-

gratiosam delegationem consecutus sum, futurum diem Jovis,
qui erit 22. hujus Mensis Octobris, selegi. Rogo itaq; & solen-

niter invito **Magnificum Academiae Re-**
ctorem, Amplissimos Civitatis
Consules, utriusq; Reipublicae Pro-

ceres, omnes ac singulos, qui ordini nostro bene cupi-
unt, ut praesentia sua hunc actum splendidiorem reddant. Da-
bo in id operam, ut haec honoris & singularis affectus indicia
reciprocis officiis redhostire queam. Datum Lipsiae,
die 18. Octob. Anno 1668.

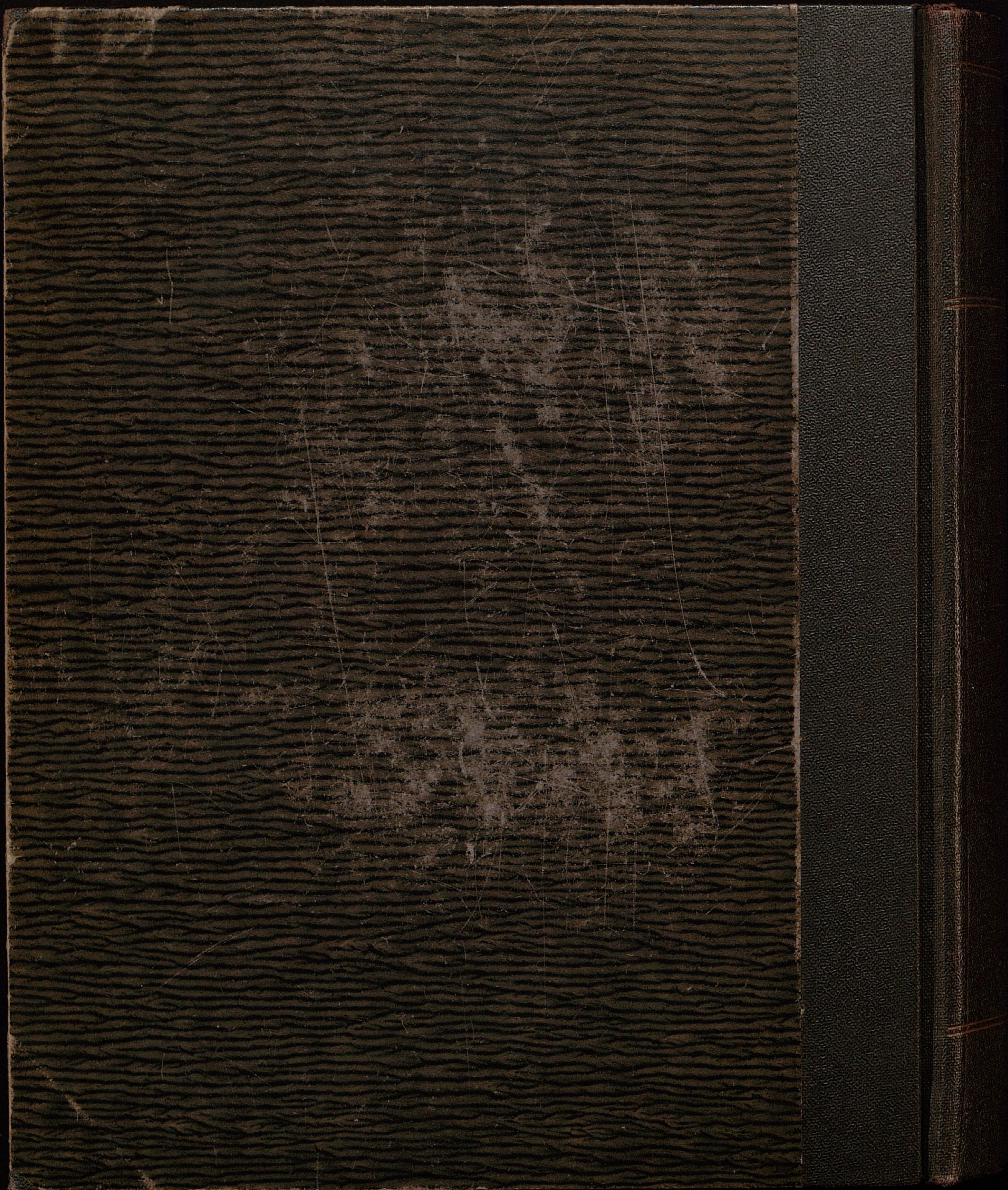
Literis Johannis Georgij.

X2615893

V077

3371.

1668, 12

M²

44

PROCANCELLARIUS
 TOBIAS MOEBIUS,
 J.U. DOCTOR, FACUL-
 TATIS JURIDICÆ ASSESSOR,
 ET CURIÆ ELECTORALIS ET
 DUCALIS PROVINCIALIS ADVO-
 CATUS ORDINARIUS.

Lecturis Salutem.

*De Theologicis, quæ in Corpore Juris
 occurrunt.*

